

Становище

От проф. д-р Мариела Гемешева, НХА

Върху дисертационния труд на Милена Иванова Начева на тема:

**КОНСТРУИРАНЕ И ОБЕМНО МОДЕЛИРАНЕ В
МОДНИЯ ДИЗАЙН**

По процедура за присъждане на образователна и научна степен „доктор“
в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление

8.2. Изобразително изкуство

Департамент „Дизайн“, НБУ

София 2024

Дисертационният труд е обсъден и допуснат до защита от състав на съвета на департамент "Дизайн", Нов български университет.

Дисертационният труд съдържа: увод, шест глави, заключение, справка за приносите и приложимост на резултатите, библиография, и е с общ обем от 230 стр., включени са общо 96 фигури, съдържащи изображения, таблици и чертежи, подкрепящи теоретичното изследване.

Преди анализа на значимостта на дисертационния труд на тема „Конструиране и обемно моделиране в модния дизайн“ в научно и научно-приложно отношение, бих искала да обърна внимание на професионалните интереси и авторските изяви на кандидата:

Въз основа на представената творческа и професионална биография е ясно, че Милена Начева е професионалист с висока квалификация. Тя е дизайнер и конструктор-моделиер в разработването на сезонни капсулни колекции, на облекла със специални конструкции по индивидуални поръчки, в изработването на техническа документация в изключително необходимата за всяка дизайнерска практика технологична последователност.

Отбелязвам, разбира се, и нейна важна награда, или по-точно специална грамота за разработена дипломна работа на тема “SPLASH” – Национален студентски конкурс за **„Най-добра дипломна работа и курсов проект в областта на текстила и облеклото“**.

От професионалната и творческата биография на Милена Начева бих искала да цитирам и обърна внимание върху следните моменти:

2019 - Участие в дизайнерски проект-изложба „Shirting Info Point Plovdiv – Sip Plovdiv“, организиран от словенската платформа за устойчива мода „Shirting“

2014 - Дипломно модно ревю (магистър) „Is this possible“ - представяне на модна колекция „SPLASH“

2012 - Участие в workshop „POWERHOUSE EUROPE CONNECTED“, организиран от ROOMS FOR FREE, Весерлинг, Франция

2009 - Дипломно модно ревю (бакалавър) „Пътуване в мечтите“ - представяне на модна колекция „Адреналин“

2008 – 2009 - Разработване на облекла за L`Oreal - България - колекции "Thriller" и "Jardin Precieux“

2008 - Участие в workshop „BORDERLINE“, организиран от ROOMS FOR FREE, Албек, Германия

И към същината на дисертационния труд:

Започвам с **обекта** на изследването: конструкцията във всички нейни форми и приложения, и **предмета** на изследването - конструирането и обемното моделиране в дизайн процеса и различните подходи в креативния процес. В тях настоящият труд носи актуалност, значимост и устойчивост на разглежданата проблематика: съвременните похвати, методи и етапи в проектиране и изработка на моден продукт. Авторът впечатлява със задълбочените си изследвания на етапите в дизайн процеса за изграждане на базисни модни колекции, и разбира се с особено детайлното си внимание към креативния процес на проектиране и по-конкретно към специфичните етапи от идеята до конструкцията.

Като професионален моден дизайнер и преподавател във фундаменталната дисциплина „Моден проект“ в Националната художествена академия в специалност „Моден дизайн“, бих искала да обърна специално внимание на използваната базисна терминология в този дисертационен труд. Намирам го за изключително важен и основен в изграждането на различните методи в етапите на проектиране, особено в учебен процес, както и като начало на специализиран моден речник на български език. Ето защо отбелязвам някои от термините в синтезиран вариант:

- **Обемно моделиране / мулаж** - техниката, позволяваща на дизайнерите да експериментират с материала (текстилен и не само) и да опознават неговите качества. Тази техника е предпочитан метод за създаване на облекла с креативен дизайн и сложни конструкции, които трудно биха били разработени чрез класическото плоско конструиране и моделиране.
- **Основна конструкция** - базисен модел (базов шаблон) на дреха, който съдържа само основния силует на дрехата и може да послужи за създаване и на други основни конструкции с различен силует и добавяне на следващи обеми.
- **Кройка** - двуизмерен модел на елементите на дадено облекло, от който се скроява и ушива триизмерно изделие.
- **Конструкция** - физическото триизмерно проявление на дизайна. Съвкупността от елементите на дрехата съставляват нейната конструкция, изграждаща цялата ѝ триизмерна структура.
- **Плоско конструиране** - класически метод за създаване на основни конструкции на облекла, които се използват като шаблон за моделиране на дизайнерски модели. Представява метод за разчертаване с използване на мерките на тялото и математически формули за изграждане на правилни пропорции на формите, съответстващи на дизайнерската идея.
- **Дизайн процес** - последователност от действия, които съпътстват цялостното изграждане на модна колекция. Той обхваща всички етапи в реализацията на модна колекцията до нейното финално реализиране и разпространение, т.е. от идеята през проектирането до производството и лансирането на модния продукт на правилния пазар.
- **Силует** - контурната линия на цялостната форма, която включва обемът и пропорциите на дрехата. Възприятието за силует се свежда до опростени геометрични форми, които композиционно изграждат общата форма на изделието.

Вежно е асоциирането на основните силуетни форми с латинските букви А, Х, Y, Н и О, както и с геометричните форми – кръг, квадрат, триъгълник, елипса, трапец.

Целите и задачите в дисертационния труд са посочени и обосновани достатъчно ясно, като текстът извежда на преден план ролята на конструктор-моделiera. Проучени са двата метода за създаване на конструкции и кройки и техните различни предимства съответно в глава втора: **плоскостно конструиране**, и в глава трета: **обемно моделиране-мулаж**, което намирам за много добро, подробно и важно изследване на две от най-популярните системи за конструиране на облекло. В дисертацията е проследена и еволюцията на дизайна в изграждането на модна колекция, която в конкретния случай се осъществява чрез еволюцията на конструкцията. Прилага се и твърде любопитна конструктивна разработка на метод за разчертаване на основата на корсаж, като за пръв път е направен задълбочен сравнителен анализ на две популярни системи за конструиране – M. Müller & Sohn и ESMOD. Изследването предлага нов метод за конструиране на дамски корсаж, който е комбинация от предимствата на методите от двете изследвани системи.

И тъй като смятам изводите за изключително важни, цитирам някои от тях :

Добрата основна конструкция е в основата на добрия краен продукт. Тя е фундаментът, върху който се изгражда дизайнерската идея и всяка грешка в основата се трансферира в последващата кройка. Въпреки че дизайнът пръв привлича вниманието на потребителя, комфортът и прилягането са ключови за решението за покупка. Затова и вниманието към конструкцията трябва да е също толкова голямо, колкото към дизайна.

Ролята на моделиер-конструктора е ключова за добрия моден продукт. Добрият моделиер може да посочва проблемите в кройките и да предлага решения. Неглижирането на необходимостта от добър моделиер води до проблеми в последващите етапи от производствения процес, което от своя страна води до загуба на време, пари и лошо качество на изделието.

Авторът борави много добре и с избраната методология и методика на изследване. Дисертационният труд синтезира аналитични, исторически и оценъчни методи, чрез които успешно интерпретира, тълкува, обобщава, оценява, конкретизира и класифицира основните изследователски тези. В този смисъл цитирам и някои безспорните приноси на този труд:

- *Това е първото теоретично изследване в България с фокус върху конструкцията като активен участник в креативния процес и генератор на идеи. Не мога да твърдя, че няма такива и в световен мащаб, но моите проучвания до момента не откриват.*
- *Изследването прави обширен анализ на ролята на конструкцията в модния бизнес и създаването на моден продукт, изследва различни аспекти на конструирането и моделирането и дава нов поглед за комплексността на приложението им.*

- *За пръв път конструирането е разгледано като компонент на дизайна, а не само като носител на идеята.*
- *Изследването може да допринесе за преосмислянето на преподавателските практики в България в посока на насърчаване на студентите да задълбочат уменията си в областта на конструирането и обемното моделиране, за да ги прилагат умело в креативния процес.*
- *Практическо приложение на изследването вече се осъществява в курсовете по конструиране в Нов български университет, в които съм преподавател от 7 години. Този подход насърчава студентите да експериментират със сложни методи на конструиране, да прилагат обемното моделиране в практиката си и да експериментират с различни техники. В този смисъл изследването може да послужи и като методологическа основа за създаване на курсове, уъркшопове и майсторски класове изцяло с фокус върху експериментирането със смесени техники и сложни конструктивни похвати.*

Заклучение и предложение :

Дисертационният труд представлява завършено и пълноценно научно изследване, имащо и изключително важно практическо значение. Той отговаря на всички изисквания за научен труд и заслужава изцяло положителна оценка, като категорично препоръчвам текстът да бъде адаптиран в учебно помагало !

Предлагам на уважаемото научно жури да присъди Милена Начева образователната и научна степен „доктор“.

Проф. д-р Мариела Гемишева

Юни 2024
София